

Bilaga 4. Uppföljning av arbetsmiljön

Indikator	Beskrivning av genomförda insatser och analys	Mått	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall kvinnor	Utfall män
Sjukfrånvaro	<p>Redovisat utfall avser helår 2018 respektive perioden maj-december 2017.</p> <p>Fördelningen mellan sjukfrånvarointervallen är i linje med föregående år. Sjukfrånvaron är fortsatt omkring en procentenhet lägre än genomsnittet i Malmö stad.</p> <p>Av de 114 sjukskrivningar som var aktualiserade hos Försäkringskassan i januari 2019 var andelen diagnoser med psykisk ohälsa 47 procent.</p> <p>Nämndens verksamheter har arbetat aktivt och utifrån sina olika förutsättningar och behov för att skapa en god arbetsmiljö. Arbetsmiljömål upprättades på alla organisatoriska nivåer vid årets början. Samarbetet med företagshälsovården har utvecklats vilket bedöms möjliggöra kvalitativa och effektiva rehabiliteringsprocesser.</p>	Sjukfrånvarovolym	5,3%	5,3%	5,7%	4%
		Sjukfrånvaro, antal kalenderdagar per medarbetare	19	19	20	14
Chefstäthet	<p>Satsningar har tidigare gjorts för att minska storleken på personalgrupperna inom socialtjänsten, med syfte att stärka det nära ledarskapet och förbättra arbetsmiljön för både socialsekreterare och sektionschefer. Målsättningen är att det inte böra vara mer än 16 medarbetare per chef.</p> <p>I årets medarbetarenkät uppgav 73 procent av medarbetarna att de alltid eller oftast får stöd och hjälp från sin chef vid behov. Det är en ökning med 2,5 procentenheter jämfört med föregående år.</p>	Genomsnittligt antal medarbetare per chef	13	13	13	14
Pensionsålder		Faktisk pensionsålder	65	65	66	65

<p>Personalomsättning</p>	<p>Redovisat utfall avser helår 2018 respektive perioden maj-december 2017.</p> <p>Personalomsättningen varierar stort mellan avdelningar och yrkeskategorier. I socialtjänstavdelningarna var personalomsättningen mellan 4,7 och 21,6 procent. Den interna rörligheten mellan avdelningarna är betydande. För att kartlägga personalomsättningens orsaker kommer avgångsenkäter att skickas ut till medarbetare som avsluta sina anställningar under 2019.</p> <p>I stort sett samtliga socialsekreterare i staden är sedan maj 2017 anställda i arbetsmarknads- och socialnämndens verksamheter, vilket möjliggör jämförelser med tidigare helår för denna yrkesgrupp. Personalomsättningen har i minskat i alla socialsekreterarkategorier förutom ekonomiskt bistånd (+3,2 procentenheter) och stöd och rådgivning (+3,6 procentenheter).</p> <p>Den höga personalomsättningen bland behandlingsassistenter (17 procent) förklaras av omställningen av boendeverksamheten för ensamkommande barn och unga. Inom ekonomiskt bistånd pågår ett arbete med förändrade arbetsätt vilket kan vara en förklaring till den ökade personalomsättningen där. Organisationsförändringar inom boendeområdet kan ha medverkat till den ökade personalomsättningen bland socialsekreterare stöd och rådgivning.</p>	<p>Förvaltningens personalomsättning</p>	8,6%	11,4%	11,4%	11,8%
<p>HME Hållbart medarbetarindex</p>	<p>I jämförelse med andra kommuner och landsting är resultaten goda. Totalindex är samma som genomsnittet i Malmö stad vilket innebär en ökning från föregående års resultat. I delindex ledarskap är resultatet något högre än genomsnittet i Malmö stad och på området styrning är resultatet något lägre.</p> <p>Resultatet visar en liten skillnad mellan män och kvinnor avseende såväl totalindex som delindex. Gruppen <i>annat</i> har ett lägre resultat (totalindex: 67), att jämföra med genomsnittet i Malmö stad (totalindex: 65).</p> <p>I samband med Malmö stads medarbetarenkät ställdes åtta förvaltningsspecifika och kompletterande frågor kopplade till arbetsmiljö och arbetsbelastning. Analys och arbete med resultaten pågår i verksamheterna.</p>	<p>Totalindex</p> <p>Delindex Motivation</p> <p>Delindex Ledarskap</p> <p>Delindex Styrning</p>	77	78	78	76
<p>Delade turer</p>		<p>Antal förekomster</p>	0	0		

<p>Anmälda tillbud</p> <p>Redovisat utfall avser helår 2018 respektive perioden maj-december 2017.</p> <p>I likhet med 2017 framstår hot och våld som de huvudsakliga riskområdena, följt av psykisk chock och psykosociala orsaker.</p> <p>Malmö stads system för avvikelshantering inom arbetsmiljö och säkerhet (Agera) har utvärderats och förbättrats under året, men svårigheten att kategorisera händelser rätt på grund av att det finns så många olika att välja bland kvarstår.</p> <p>Hot och våld</p> <p>En betydande del av de tillbud som kategoriserats som risk för skada på grund av psykosociala orsaker, psykisk chock och skada av person har, liksom föregående år, anknytning till hotsituationer. Risk för skador och ohälsa kopplat till hot och våld är i det perspektivet den största kategorin av de rapporterade tillbudena. En del av de rapporterade tillbudena är sannolikt i själva verket arbetsskador som felaktigt rapporterats som tillbud. Kunskapshöjande aktiviteter om våld och hot och arbetsskador och tillbud har genomförts vid tre tillfällen under 2018 för chefer och skyddsombud. Dessa insatser återkommer under 2019.</p> <p>Psykisk chock</p> <p>Risk för psykisk chock är den vanligast förekommande registrerade tillbudskategorin och ökade jämfört med 2017. Flertalet av de rapporterade tillbudena är kopplade till hot och hot om våld. Det förekommer tillbud om att klienter har hotat att skada sig själva, att klienter utsätter medarbetare för hot av sexuell art och kränkningar. Kunskapshöjande aktiviteter om våld och hot och arbetsskador och tillbud har genomförts vid tre tillfällen under 2018 för chefer och skyddsombud. Dessa insatser återkommer under 2019.</p> <p>Skada av person</p> <p>Av de rapporterade tillbudena kan konstateras att risk för skada av person ofta är kopplat till hot och våldsamma situationer. Kunskapshöjande aktiviteter om våld och hot och arbetsskador och tillbud har genomförts vid tre tillfällen under 2018 för chefer och skyddsombud. Dessa insatser återkommer under 2019.</p> <p>Skada på grund av psykosociala orsaker</p> <p>Risk för skada på grund av psykosociala orsaker är den näst vanligaste förekommande tillbudskategorin. Analys av resultatet försvåras av att kategorin omfattar många olika riskområden, såsom hög arbetsbelastning, konflikter, kränkningar och kränkande särbehandling. Det kan emellertid konstateras att risk för skada på grund av psykosociala orsaker ofta är kopplat till hot, konflikter och kränkningar, men även orsaker som stress och hög arbetsbelastning förekommer. Kunskapshöjande aktiviteter inom organisatorisk och</p>	Totalt antal anmälda tillbud	241	448		
	Elolycka, brand, explosion, sprängning	5	20		
	Kemisk/biologiskt ämne	1	0		
	Smitta		1		
	Fall	2	3		
	Påstötning av föremål		0		
	Maskin, rörelse i föremål		2		
	Fallande föremål	2	4		
	Hantering av föremål (egen)	2	1		
	Person	33	47		
	Djur	1	1		
	Fysisk belastning		1		
	Psykosociala orsaker	63	74		
	Psykisk chock	48	85		
Hot, rån	34	57			
Snedtramp, feltramp	1	2			
Fordonsolycka	3	6			
Ergonomiska faktorer		2			
Buller		0			
Fysikaliska faktorer		8			
Övriga anmälda tillbud	46	91			

	<p>social arbetsmiljö samt stark psykisk påfrestning kommer även framgent att behöva genomföras för chefer och skyddsombud.</p> <p>Övrigt</p> <p>Även i kategorin övrigt är det främst risk för hot och våld som är mest förekommande. Många av de rapporterade tillbuden kategorin skulle kunna registrerats i någon av de andra specificerade kategorierna.</p>					
Anmälda arbetsskador	<p>Redovisat utfall avser helår 2018 respektive perioden maj-december 2017.</p> <p>Utifrån anmälda arbetsskador framstår hot och våld som de huvudsakliga riskområdena, följt av psykisk chock och psykosociala orsaker.</p> <p>Kunskapshöjande aktiviteter inom organisatorisk och social arbetsmiljö, stark psykisk påfrestning samt våld och hot kommer att genomföras för chefer och skyddsombud. Det kommer även att skapas APT-material inom området, bland annat om kränkande särbehandling.</p> <p>För att förenkla verksamheternas arbete med arbetsskador och tillbud föreslår arbetsmarknads- och socialnämnden att Malmö stads digitala stöd för avvikelshantering inom arbetsmiljö och säkerhet (Agera) utvärderas och förbättras.</p> <p>Allvarlig arbetsolycka</p> <p>Två av de fem anmälda allvarliga arbetsolyckorna utgörs av felaktigt kategoriserade färdolycksfall. De övriga tre arbetsolyckorna är trafikolycka i tjänsten, fallolycka och en arbetsolycka är relaterad till lokalerna på socialtjänst Söder.</p> <p>Arbetsolycka</p> <p>De anmälda arbetsolyckorna utgörs nästan uteslutande av fysiska skador. Detta är anmärkningsvärt då tillbuden företrädesvis är kopplade till hot, psykisk chock och psykosociala orsaker. Det ger anledning att ifrågasätta om alla inträffade arbetsolyckor har anmälts korrekt samt om en del av händelserna i tillbudsrapporteringen i själva verket utgörs av arbetsolyckor.</p> <p>Allvarliga tillbud utan personskada</p> <p>Antalet anmälda allvarliga tillbud minskade från 17 till 13 jämfört med 2017. Allvarliga tillbud utgörs främst av hotsituationer.</p> <p>Arbetssjukdom</p> <p>Samtliga rapporterade arbetssjukdomar avser lokaler i socialtjänst Söder. Omfattande lokalåtgärder pågår i avdelningen.</p>	Totalt antal anmälda arbetsskador	43	78		
		Allvarlig arbetsolycka	6	5		
		Arbetsolycka	28	35		
		Allvarligt tillbud utan personskada	0	13		
		Olycka som skett på väg till eller från arbetet	8	21		
		Dödsfall på grund av arbetsolycka	0	0		
		Dödsfall på grund av arbetssjukdom	0	0		
	Arbetssjukdom	1	4			

<p>Företagshälsovård</p> <p>Redovisat utfall avser helår 2018 respektive perioden maj-december 2017. För att möjliggöra jämförelse baseras nedanstående analys på andra halvåret 2017 och 2018.</p> <p>Arbetsmarknads- och socialförvaltningen har, beräknat i kostnad per månad, köpt företagshälsovård för i genomsnitt 28 procent mindre under 2018 jämfört med 2017. Samtidigt ökade användningen av företagshälsovården under 2018. Tjänstenyttjandet var således mindre kostsamt men mer frekvent jämfört med föregående år. Kostnaderna för de olika insatserna fördelades enligt det nedanstående. Fördelningen för 2017 redovisas inom parantes.</p> <p>Efterhjälpande insatser: 67 procent (70 procent) Förebyggande insatser: 33 procent (30 procent) Främjande insatser: 0 procent (1 procent)</p> <p>Arbetsmarknads- och socialförvaltningen har tillsammans med företagshälsovården har framarbetat tydligare gemensamma rutiner och tidigare insatser i den arbetslivsinriktade rehabiliteringen för den för den enskilde. Detta har inneburit en förskjutning från att involvera företagshälsovården i arbetet med efterhjälpande insatser, såsom till exempel läkarundersökningar, behandling och sjukskrivning - till att faktiskt utgöra ett stöd idet förebyggande arbetet, det vill säga innan ohälsa uppstår.</p> <p>Vad gäller främjande insatser så har förvaltningen egna rutiner och arbetsmetoder för sådana, vilket innebär att företagshälsovårdens tjänster sällan nyttjas för detta ändamål. Förvaltningens skyddskommitté reviderar, beslutar och genomför årligen en handlingsplan för arbetsmiljöarbetet som innehåller just främjande och förebyggande insatser.</p>	<p>Genomsnittlig kostnad per medarbetare (genom alla medarbetare i förvaltningen)</p>	750	828		
	<p>Totalkostnad företagshälsovård</p>	1 618 125	1 892 682	1 314 525	214 192
	<p>Kostnad främjande och förebyggande</p>	492 195	624 388		
	<p>Kostnad efterhjälpande</p>	1 125 930	1 268 294		